

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Mgr. Jindřich Čeladín

Název práce: *Proces konstituování národní litevské historiografie v 19. století*

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

doc. Mag. Vaidas Šeferis, Dr. Phil.

Ústav jazykovědy a baltistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

Arna Nováka 1, Brno

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Disertační práce zkoumá proces vzniku a vývoje litevské historiografie v 19. století: autor se snaží o určení bodu, kdy u litevské historiografie dochází ke koncepčnímu rozchodu s polskou, a popisuje proces jejího vývoje až do fáze vzniku moderní litevské historiografie na začátku 20. století. Velmi důležitou součástí disertace je studium historiografické publicistické činnosti v Litvě, která se mohutně rozvíjela od 80. let 19. století, a představovala významný milník v evolučním paradigmatu litevské moderní historiografie.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Téma disertace je intelektuálně přitažlivé, avšak jeho zpracování je mimořádně náročné. Jindřich Čeladín zavedl ve své práci do české odborné historiografie množství doposud neprozkoumaných a českým badatelům neznámých pramenů z litevské historiografie 19. století. Rozsah a unikátní povaha tohoto materiálu kladou velmi vysoké nároky na jejich interpretaci, a v tomto kontextu je na místě zdůraznit autorovu výbornou znalost litevštiny, která mu určitě pomohla zvládnout tento úkol. Teoretické ukotvení práce je na dostačující úrovni. Z metodologického pohledu lze však autorovi vytknout výraznou kompilativní povahu textu v neprospěch vlastních interpretačních vstupů. Práce s prameny je obstojná, zejména pokud se jedná o litevské prameny, avšak díla rané litevské historiografie jsou poměrně často citována „z druhé ruky“.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Po této stránce vykazuje předložená disertační práce mnoho nedostatků:

- a) *Text disertace zřejmě neprošel jazykovou a formální korekturou: v textu nacházíme desítky překlepů, chyb a nepřesností.*
- b) *Jazykový projev autora je téměř v celém rozsahu disertační práce silně ovlivněn zdrojovými jazyky pramenů, ze kterých čerpal, především litevštinou, ale také polštinou.*
- c) *Citace jsou na mnoha místech nepřesné, zejména při citování delších kompilativních pasáží z litevských pramenů se neuvádí přesné stránkové údaje: citát je nepřesně uveden jako souvislý celek a v poznámce pod čarou se uvádí pouze stránkový rozsah v dotyčném prameni (jako jeden z mnoha příkladů viz pozn. pod čarou č. 368 na str. 124). Také se stává, že při převzatých citacích se v odkazu již neuvádí primární pramen, nýbrž pouze údaje ze sekundárního zdroje (takto je např. zcela pominut Antanas Dambrauskas Jakštas v poznámce pod čarou č. 367, str. 124).*
- d) *Bibliografické záznamy na konci práce jsou mnohdy neúplné a formálně neuspořádané: neuvádí se nakladatel a vydavatel, někdy absentuje místo vydání, chybí přesnější bibliografické údaje k periodikům „Auszra“ a „Varpas“.*

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly:

V dané fázi zpracování není text disertace pro externího hodnotitele v těchto databázích přístupný. Nicméně jsem pevně přesvědčen o původnosti předloženého textu, v tomto směru nemám žádné pochybnosti.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Dojem z této práce osciluje mezi extrémy: na jednu stranu vzbuzuje respekt a nadšení díky přitažlivosti tématu a zpracování množství vzácných litevských pramenů, na druhou stranu přivádí čtenáře do rozpaků nedostatečnou jazykovou a formální úpravou. Za silné stránky práce považují autorovu velmi dobrou obeznámenost s litevskými a polskými historiografickými prameny 19. století, zejména litevská látka (Daukantas, Baranauskas, Akelaitis) je pro českou akademickou obec terra incognita a Jindřich Čeladín poskytuje fundovaný vhled to tohoto materiálu, čímž se určitě zařadí mezi elitní znalce litevské historiografie. Už samotné zavedení tohoto pramenného bloku do oběhu současné české historiografie by stačilo, abychom mohli tuto disertaci pokládat za akademické dezideratum. Zároveň je však třeba říci, že vlastní interpretační vklad autora je poměrně nevýrazný, je vidět, že velký rozsah primárních a sekundárních pramenů strhne naraci směrem ke kompilování a autorovi nezbyvá příliš sil na syntézu: jako příklad bych mohl uvést kapitulu č. 6.3.2. „Antanas Baranauskas (1835–1902), litevský básník, matematik a katolický biskup“, s. 108–111, která čtenáře potěší velmi dobře zvolenými pasážemi s Baranauskasovy publicistiky a sekundární literatury, ale výrazně zde chybí syntetizující pohled autora disertace na Baranauskosovo místo v genezi litevské historiografie (např., vztah Baranauskasovy a Valančiusovy vize litevských dějin nebo srovnání Baranauskasova a Daukantasova pohledu na vztahy s Polskem). Z pohledu autora vlastního interpretačního sklenutí analyzované látky je nejvýraznější „Závěr“ (str. 126–132), který tímto kompenzuje kompilativní povahu textu v předcházejících kapitolách.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

a) *Geneze Daukantasovy historické vize Litvy.*

b) *Detailnější rozbor postoje J. I. Kraszewského vůči litevskému národnímu obrození s ohledem na následující tvrzení (cit. str. 66:): „Kraszewski tedy viděl litevský národ jen v minulosti. Teprve v samotném stáří, a to díky úsilí žemaitského biskupa Motiejuse Valančiuse, změnil svůj pohled na Litevce“. Jak se tedy projevoval Valančiusův vliv a jak se změnil Kraszewského pohled na Litevce?*

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Doporučuji disertaci k obhajobě.

Datum: 31. 8. 2022

Podpis: